

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Unsko – sanski kanton
Grad Bosanska Krupa
Služba za finansija**

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
GRADA BOSANSKA KRUPA 2024.- 2026.**

BOSANSKA KRUPA, juni 2023.

Na osnovu članova 15; 16; 17. i 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 102/13, 9/14,13/14, 8/15, 91/15, 102/15,104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25/22), člana 21. Zakona o lokalnoj samoupravi Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 8/11), na prijedlog Službe za finansije, Gradonačelnik Grada Bosanska Krupa, d o n o s i

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA GRADA BOSANSKA KRUPA ZA PERIOD 2024. - 2026. GODINU

Uvod u Dokument okvirnog budžeta za period 2024. – 2026. god.

U skladu sa Zakonom o budžetima Federacije Bosne i Hercegovine izrađen je Dokument okvirnog budžeta Grada Bosanska Krupa (DOB) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2024.-2026. godinu. Cilj DOB-a je da pomogne da se razvije strateški osnov za srednjoročno planiranje Budžeta i godišnji budžet, uključujući bolje povezivanje raspodjele resursa sa prioritetima politika utvrđenih u Strategiji razvoja Grada Bosanska Krupa.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta (DOB) za trogodišnji period, kao ključnog strateškog dokumenta koji veže vladine politike i budžet, je praksa na većini nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, pa tako i u Gradu Bosanska Krupa. DOB je konačni rezultat srednjoročnog procesa planiranja i izrade budžeta u „10 koraka“ i predstavlja moderni proces srednjoročnog planiranja budžeta koji:

- ima jasno definiran budžetski kalendar i raspodjelu odgovornosti,
- ima jasnu fiskalnu strategiju zasnovanu na nivou raspoloživih vladinih resursa,
- omogućava raspodjelu ograničenih resursa na najvažnije ekonomske i socijalne prioritetne politike vlade,
- unapređuje predvidivost budžetskih politika i finansiranja,
- osigurava efikasnije i djelotvornije korištenje vladinih resursa,
- unapređuje transparentnost i odgovornost vladinih politika, programa i procesa donošenja odluka,
- osigurava razmatranje finansijskih učinaka u narednim godinama, pri donošenju odluka u vezi sa politikama, te donošenje tih odluka tokom ciklusa planiranja budžeta.

Najvažniji cilj u narednom srednjoročnom periodu je očuvanje i dalje jačanje makroekonomske stabilnosti Federacije BiH. U planiranju vlastitog napretka, mora se početi od reformi u socijalnom i ekonomskom sektoru. Trebaju se stvarati uslovi i pretpostavke za punu zaposlenost radne snage i korištenje proizvodnih kapaciteta, koji bi trebali dati krajnji rezultat, povećanje bruto domaćeg proizvoda. Makroekonomska stabilnost Federacije BiH može biti ugrožena ako bi se nastavilo akumuliranje fiskalnih deficita i nekontrolirano zaduživanje te visoki deficiti tekućeg računa, pa se stoga moraju preduzeti mjere za prilagođavanje uslovima koje diktira postojanje valutnog odbora sa ciljem da se doprinese stabilnosti valute i cijena.

Osnova za izradu budžeta zasniva se i na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja, te prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene Dokumentom okvirnog budžeta. Još jedan bitan cilj Dokumenta okvirnog budžeta je i da osigura sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranja rashoda na nivou Grada.

Dokument okvirnog budžeta za period 2024.-2026. godina izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za sljedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta.

Služba za finansije Grada Bosanska Krupa dostavlja Gradonačelniku prijedlog DOB-a na razmatranje i usvajanje, a kao osnov za pripremu, planiranje i izradu budžeta i finansijskih planova Grada Bosanska Krupa za fiskalnu 2024. godinu.

Sam dokument se sastoji iz pet poglavlja i to :

- **Poglavlje 1. Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze** unutar kojeg su date makroekonomske pretpostavke i prognoze,
- **Poglavlje 2. Srednjoročna fiskalna strategija** projekcije prihoda za trogodišnji period koji pripadaju općini/grad, kao fiskalni okvir za ograničenje potrošnje.
- **Poglavlje 3. Prihodi budžeta Grada Bosanska Krupa**
- **Poglavlje 4. Struktura potrošnje u javnom sektoru** u kojem su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima sa projekcijama budžetske potrošnje po ekonomskim i funkcionalnim kategorijama.
- **Poglavlje 5. Budžetski prioriteti za 2024. g.** u kojem se predlažu početne gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika.

Pri izradi ovog dokumenta takođe su korišteni podaci iz sljedećih publikacija:

- Makroekonomski pokazatelji, novembar 2022. godine;
- Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, „Informacija o kretanjima makroekonomskih pokazatelja,
- Projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza kantona, gradova i općina od strane Ministarstva finansija, kao i odgovarajući statistički pokazatelji i informacije;
- Federalni zavod za statistiku, „Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 4/23 od 28.04.2023.godine;
- Federalni zavod za statistiku, „Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine po kantonima“ broj: 4/23 od 28.04.2023. godine.

Poglavlje 1: Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze

- *U 2022. godini se očekuje rast realne ekonomske aktivnosti od 4,1%, što je za čak 1,34 procentna poena više od majske projekcije. Ovo je drugi krug projekcija u 2022. godini, te zbog toga postoji razlika u odnosu na projekcije iz maja.*
- *U 2023. godini projicirana je realna stopa rasta BDP-a od 0,9%, dok je u 2024. godini pod pretpostavkom slabljenja ali ne i potpunog iščezavanja postojećih inflatornih šokova, realni rast BDP-a projiciran na 1,0%.*
- *Projicirana je inflacija od 14,4% u tekućoj godini, te usporavanje u naredne dvije godine. Međutim, ne očekujemo da će se inflacija vratiti na višegodišnji prosjek, zabilježen prije 2022. godine, u srednjem roku.*
- *U ovom krugu projekcija naglašavamo da se ekonomija ne nalazi u klasičnom poslovnom ciklusu, te da su procijenjene vrijednosti realnog BDP-a, njegovih komponenti, i ostalih makroekonomskih varijabli, izložene izuzetno visokom stepenu neizvjesnosti.*

1.1.Ekonomske rast

Rast realne ekonomske aktivnosti Prema aktuelnoj projekciji, u 2022. godini se očekuje rast realne ekonomske aktivnosti od 4,1%, što je za čak 1,34 procentna poena više od majske projekcije. Korekcija je, velikim dijelom, bazirana na već realizovanoj ekonomskoj aktivnosti za prvu polovinu godine (rast od 5,9% na godišnjem nivou). Zvanični statistički podaci za prvo polugodište ukazuju na rekordan rast izvoza u prvoj polovini 2022. godine, rast investicija od 24% na godišnjem nivou u istom periodu, te rast lične potrošnje, uprkos visokoj inflaciji. Svi ovi faktori su rezultirali revidiranjem prethodne projekcije naviše.

Sličan je trend ekonomske aktivnosti naših glavnih trgovinskih partnera u srednjem roku, što značajno utiče na neke od glavnih komponenti nacionalnih računa u BiH, prvenstveno neto izvoza. U Evropskoj uniji se očekuje značajno usporavanje ekonomske aktivnosti u 2023. godini. Posljedično, projekcija ekonomske aktivnosti u BiH u 2023. godini, zbog očekivanog pada strane potražnje, takođe je revidirana na niže do nivoa od 0,9%. Pod pretpostavkom slabljenja, ali ne i potpunog iščezavanja inflatornih pritisaka u zemlji, rast realnog BDP-a u 2024. godini projiciramo na 1,0%. Projicirana je inflacija od 14,4% u tekućoj godini. Negativni rizici na povećanje inflacije na koje smo ukazivali u prvom krugu projekcija u 2022. godini su se materijalizovali, o čemu smo izvještavali u svakom krugu brzih procjena inflacije. U srednjem roku očekujemo ustrajnije inflatorne pritiske. Projicirana je inflacija od 14,4% u tekućoj godini, te usporavanje u naredne dvije godine. Međutim, ne očekujemo da će se inflacija vratiti na višegodišnji prosjek, zabilježen prije 2022. godine, u srednjem roku. Zbog inflatornog pritiska, očekujemo značajno usporavanje rasta lične potrošnje u nadolazećem projekcijskom periodu. Sudeći prema zvaničnim podacima za prvo polugodište, faktori koji potiskuju ličnu potrošnju, poput generalno niske prosječne plate i penzije, te nepovoljne starosne strukture stanovništva i demografskih trendova, još uvijek nisu dominantno uticali na ličnu potrošnju. I u ovom krugu projekcija naglašavamo da se ekonomija ne nalazi u klasičnom poslovnom ciklusu, te da su procijenjene vrijednosti realnog BDP-a, njegovih komponenti, i ostalih makroekonomskih varijabli, izložene izuzetno visokom stepenu neizvjesnosti. Najznačajniji izvori neizvjesnosti su vezani za eksterni uticaje kao što je rat u Ukrajini, koji i dalje uzrokuje snažne turbulencije na međunarodnim tržištima energenata i hrane. Ukoliko se troškovi energije smanje ili faktori na strani potražnje u srednjoročnom periodu oslabe, to bi moglo smanjiti pritiske na cijene. Objavu rezultata narednog kruga srednjoročnih makroekonomskih projekcija, za period 2023 – 2025. godina, sa eventualnom revizijom godišnjih projekcija ključnih makroekonomskih varijabli za 2023. i 2024. godinu, planiramo za maj 2023. godine.

Pretpostavke kretanja BDP-a u periodu 2023.-2025. godina

Projekcije makroekonomskih pokazatelja, DEP, decembar 2022

Preliminarni statistički podaci za 2022. godinu ukazuju na to da je uprkos izazovima kao što su pojačani inflatorni pritisci i slabljenje globalnog ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini nastavljen trend rasta ekonomske aktivnosti iz prethodne godine. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a (statistika nacionalnih računa, rashodni pristup (K1-K3 2022) za period januar-septembar 2022. godine zabilježila relativno snažan realni ekonomski rast od oko 4,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, ono što vrijedi istaći jeste da je u drugoj polovini 2022. godine godine trend rasta značajno usporen u odnosu na početak godine što potvrđuju registrirane stope ekonomskog rasta po kvartalima K1 5,0%, K2 5,8% i K3 2,6%. Uvidom u strukturu ostvarenog rasta može se zaključiti da je domaća tražnja kroz povećanje

potrošnje i bruto investicija predstavljala glavni oslonac rasta BDP-a, dok je vanjskotrgovinski bilans imao negativan doprinos ekonomskom rastu. Ako se ima u vidu da eksterno okruženju predstavlja veoma važnu strukturnu odrednicu ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini može se zaključiti da je visok nivo privredne aktivnosti u zemljama EU (realni rast od oko 3,5%) značajno doprinio povećanju BDP-a u Bosni i Hercegovini u 2022. godini.

Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta BDP-a za period januar-septembar 2022. godine od oko 4,5% može se zaključiti da je finalna potrošnja predstavljala ključno uporište ekonomskog rasta u zemlji. Naime, u periodu januar-septembar 2022. godine došlo je do povećanja finalne potrošnje od 3,2% (privatna potrošnja 3,7%, javna potrošnja 1,5%), tako da je ukupan doprinos ekonomskom rastu iznosio oko 3 p.p. Povećanje broja zaposlenih od oko 2%, dvocifren rast novčanih priliva iz inostranstva uz kreditni rast sektora stanovništva od oko 5% uprkos jačanju inflatornih pritisaka omogućili su ovaj rast privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini. Ako se ima u vidu da privatna potrošnja čini 75% BDP-a, može se zaključiti da je rast privatne potrošnje od preko 3% bio najzaslužniji za ostvareni ekonomski rast u prvoj polovini 2022. godine. Određeni kratkoročni statistički pokazatelji kao što su porast prometa u maloprodaji od oko 15%, rast robnog uvoza od preko 30%, kao i povećanje prihoda od PDV-a od oko 16% na implicitan način potvrđuju rast privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini. S druge strane, obzirom na povećanje javnih rashoda usljed preduzetih mjera u borbi protiv inflacije i izborne godine javna potrošnja je očekivano porasla za 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine uz doprinos ekonomskom rastu od 0,3 p.p. Međutim, ono što je obilježilo 2022. godinu u ekonomskom smislu kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu jesu svakako pojačani inflatorni pritisci i izrazito visoke stope rasta cijena roba i usluga. Naime, postpandemijski ekonomski oporavak, pokidani lanci snadbijevanja i u konačnici kriza u Ukrajini doveli su naglog skoka svjetskih cijena prije svega energenata i hrane, što se odrazilo na cijene ostalih roba i usluga u svijetu. Tako je rast svjetskih cijena u 2022. godini prema podacima IMF-a iznosio skoro 50%, pri čemu su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru kategorija energenti 97% (sirova nafta 66,5%, prirodni gas 213%) i hrane 20,5%. Ova globalna cjenovna kretanja rezultirala su naglim povećanjem cijena roba i usluga u Bosni i Hercegovini u 2022. godini. Tako je u Bosni i Hercegovini u 2022. godini registriran rast indeksa potrošačkih cijena CPI od oko 15% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovaj rast kako svjetskih tako i potrošačkih cijena predstavlja ključni razlog usporavanja ekonomskog rasta u drugoj polovini 2022. godine, a projekcije međunarodnih institucija ukazuju na dodatno usporavanja tokom sljedeće godine. Pored povećanja potrošnje, prema podacima statistike nacionalnih računa za period januar-septembar 2022 godine u Bosni i Hercegovini je registriran relativno snažan rast bruto investicija od 18,4% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je doprinos istih u ekonomskom rastu iznosio skoro 5 p.p.

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K3 2022. godine“, 30.12.2022. godine. 2 Eurostat, Euroindicators, „Preliminary flash estimate for the fourth quarter of 2022“, 15/2023 - 31 January 23 3 EU Candidate Countries & Potential Candidates Quarterly, (CCEQ), 3rd Quarter 2022.

Međutim, prilikom interpretacije ovog relativno snažnog rasta investicija potrebno je imati u vidu da se u okviru kategorije nalaze i zalihe koje su vrlo vjerovatno imale utjecaj na rast investicija u ovom periodu. Pored kategorije zaliha, ova relativno visoka stopa rasta investicije nesumnjivo je posljedica i niske osnovice iz istog period prethodne godine, obzirom da oporavak investicionih ulaganja napreduje dosta sporije u odnosu na ostale komponente u strukturi BDP-a. Naime, iako podaci iz nacionalnih računa ukazuju na dvocifren rast investicija, određeni kratkoročni pokazatelji kao što je stagnacija građevinskih radova sa registriranom stopom rasta od -0,8%, kao i porast kredita nefinansijskim preduzećima od oko 4,5% to ne potvrđuju. Istovremeno jačanje kako izvozne tako i domaće tražnje uz značajan rast svjetski cijena rezultirao je snažnim rastom ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini. Naime, prema podacima BHAS-a za period januar septembar 2022. godine ukupna vanjskotrgovinska razmjena (robe +usluge) uvećana je za oko 30%, što je posljedica istovremenog rasta izvoza i uvoza. Međutim, prilično ujednačene stope rasta uvoza 25,5% i izvoza 25,4%⁵ rezultirali su povećanjem vanjskotrgovinskog deficita od oko 25% u odnosu na isti period prethodne godine, tako da je doprinos vanjskog sektora u ekonomskom rastu bio negativan i iznosio je preko 3 p.p

1.1.2. Projekcije za period 2023-2025.

U DEP-u navode da bi, pod pretpostavkom normalizacije eksternih faktora i internih dinamika u BiH, očekivana stopa realnog rasta BDP-a trebala iznositi 3,1% u 2023. godini, 3,0% u 2024. godini i 3,4% u 2025. godini. DEP-ova pretpostavka je da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija.

Industrijska proizvodnja

Trenutno raspoloživi statistički podaci (međunarodni i domaći) za 2022. godine ukazuju na to da je trend rasta privredne aktivnosti nastavljen, ali nešto nižim intezitetom u odnosu na prethodnu godinu. Naime, prema podacima Eurostata za 2022. godinu u zemljama EU zabilježen je ekonomski rast od oko 3,5% u odnosu na isti period, dok je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje iznosio oko 2%. Čini se da je sličan trend kretanja privredne aktivnosti primjetan i u Bosni i Hercegovini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima BHAS-a za 2022. godinu u Bosni i Hercegovini je registriran rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 1,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano na kvartalima, registrirane stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje su iznosile K1 3,9%, K2 5,3%, K3 -0,3% i K4 -2,0%. Ove stope rasta ukazuju Negativne stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje u posljednjih nekoliko mjeseci ukazuju na to da je u posljednjih nekoliko mjeseci došlo do određenog slabljenja proizvodnje u Bosni i Hercegovini u odnosu na početak godine. Ovakav trend kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini na implicitan način ukazuje da ekonomska aktivnost usporava u odnosu na početak godine. Ako se detaljnije posmatra struktura fizičkog obima proizvodnje može se zaključiti da je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje u 2022. godine ostvaren isključivo zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 4,4%. S druge strane, u okviru sektora rudarstvo zabilježeno je smanjenje od 3,7%, dok je proizvodnja električne energije smanjena za preko 5% u odnosu na prethodnu godinu godine.

Indeksi obima industrijske proizvodnje u FBiH i Unsko-sanskom kantonu

	2019 2018	2020 2019	II 2023 II 2022	II 2023 I 2023
Federacija BiH	97,3	94,2	-3	0,4

	II 2023 2022	II 2023 I 2022	II 2023 II 2022	I-II 2023 I-II 2021
Unsko-sanski kanton	91,6	105,6	97,90	98,9

Izvor podataka: Mjesečni statistički pregled FBiH i po kantonima ;4/23

Tržište rada

x Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini uvećan. Najznačajniji rast broja zaposlenih lica bio je u području djelatnosti prerađivačke industrije i trgovine.

x Samanjena stopa nezaposlenosti.

x Nominalni rast prosječne neto plate i penzije uz negativan realni rast zbog inflacije.

Zaposlenost

U Bosni i Hercegovini nastavljen je rast broja zaposlenih lica. U prvom polugodištu 2022. godine prosječan broj zaposlenih lica je iznosio oko 83517 hiljada i veći je za 2,2% u odnosu na isti period 2021. godine. Na rast broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini je uticao rast broja zaposlenih u oba entiteta. U Federaciji Bosne i Hercegovine broj zaposlenih je uvećan za 2,5% g/g u posmatranom polugodištu i iznosio je oko 533,9 hiljada. U Republici Srpskoj broj zaposlenih lica u martu 2022. godine takođe je uvećan u odnosu na isti mjesec prethodne godine za 3,2% i iznosio je oko 284,3 hiljada

Nezaposlenost

Uz rast broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini intenzivirano je smanjenje broja nezaposlenih lica. Prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u P1 2022. godine iznosio je oko 368,5 hiljada što je za 8,8% manje u poređenju sa istim periodom 2021. godine. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u posmatranom periodu je iznosio 293 hiljada i u odnosu na P1 2021. godine manji je za 7,6% g/g. S druge strane, u Republici Srpskoj prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica iznosio je oko 69,9 hiljada i bio je manji za 12,5% g/g.

Izvor podataka: BHAS, broj zaposlenih u Republici Srpskoj se objavljuje samo za mjesec mart i septembar. Prema tome, broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini trenutno ne predstavlja zbir entitetskih podataka kao što se i stopa rasta ne nalazi u intervalu izmenu entitetskih stopa rasta. Izvor: BHAS.

Kretanje broja zaposlenih i nezaposlenih osoba

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, krajem decembra 2022. godine u Federaciji BiH registrovane su 311.679 nezaposlene osobe. Ukupan broj zaposlenih prema kadrovskoj evidenciji u mjesecu februaru/veljači 2023. godine na području Federacije BiH je 537.270 osobe, što predstavlja povećanje broja zaposlenih za 0,2% u odnosu na januar/siječanj 2023. godine. U poređenju sa godišnjim prosjekom broja zaposlenih u 2022. godini na području Federacije BiH došlo je do povećanja broja zaposlenih za 0,3%.

Uporedna tabela zaposlenih/nezaposlenih u Federaciji BiH i Unsko-sanskom kantonu

	2022	I 2023	II 2023
Broj zaposlenih u FBiH	535.665	536.056	537.270
Broj zaposlenih u USK	37.085	37.687	37.607

Uporedna tabela neto plaća u Federaciji BiH i Unsko-sanskom kantonu

	I 2023	II 2023
Prosječna neto plaća u FBiH	1.208	1.193
Prosječna neto plaća u USK	1098	1.086

Izvor podataka: Mjesečni statistički pregled u FBiH i po kantonima ;4/23

Poglavlje 2: Srednjoročna fiskalna strategija

U prvom polugodištu 2022. godine, glavne karakteristike u oblasti javnih finansija u Bosni i Hercegovini, jesu dvocifreni rast ukupno prikupljenih javnih prihoda (direktni, indirektni porezi i socijalni doprinosi) i stagnacija javnog duga. Tokom posmatranog perioda, i dalje je prisutan pozitivan trend u naplati javnih prihoda, kada je ukupno prikupljeno oko 9,4 milijarde KM prihoda po osnovu indirektnih poreza i prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava. U poređenju sa prvim polugodištem 2021. godine, isti su veći za oko 18,3%. U strukturi javnih prihoda, udio indirektnih poreza je ujednačen sa prihodima poreskih uprava. Glavni razlog rasta prihoda od indirektnih poreza leži u ekonomskoj aktivnosti u zemlji, rastu privatne potrošnje, oporavku sektora turizma, dešavanjima u sektoru vanjske trgovine, ali i opštem rastu cijena. Na rast prihoda od direktnih poreza i doprinosa uticala su dešavanja na tržištu rada (mjere entitetskih vlada donijete sa ciljem povećanja plata zaposlenih i podizanja njihovog životnog standarda).

Tekuće politike u oblasti indirektnog oporezivanja

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Od 01.01.2022. na snazi je Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duhan za pušenje za 2022. godinu.

Naplaćeni prihodi

Oporavak ekonomskih aktivnosti u zemlji, dešavanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni, a posebno visoke stope rasta uvoza, u značajnoj mjeri su uticala na naplatu prihoda od indirektnih poreza. Ovde ne treba zanemariti ni smanjenje istih tokom prethodne godine (bazni efekat), kao ni uticaj porasta uvoznih cijena, ali i opšteg nivoa cijena. Sa druge strane, oporavak sektora turizma tokom zimskih mjeseci, u značajnoj mjeri je uticao na rast potrošnje, što je, takođe, dalo doprinos u rastu navedenih prihoda. PDV. Na kraju prvog polugodišta bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 3,4 milijarde KM, što je za 24,4% g/g. Tokom posmatranog perioda zabilježen je snažan rast povrata PDV-a, kao posljedica rasta izvoza, što se odrazilo na neto prihode od PDV-a. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom ovog perioda, su iznosili oko 2,4 milijarde KM, što je za 18,9% više nego u istom periodu 2021. godine.

Akcize. Tokom posmatranog perioda 2022. godine neto prihodi od akciza su iznosili oko 768 miliona KM, čime je registrovana stopa rasta istih iznosila 14,4% g/g. Prihodi od akciza na uvozne proizvode su rasli stopom od 20,6% i to zahvaljujući rastu prihoda od akciza na uvozni duvan i duvanske prerađevine (35,2% g/g). Prihodi od akciza na uvoznu naftu i naftne prerađevine bilježe skromnu stopu rasta (2,3% g/g).

Putarine. Posljednjih mjeseci tekuće godine, naplaćeni prihodi od putarina na mjesečnom nivou bilježe negativne stope rasta, što je rezultiralo negativnom stopom rasta ostvarenoj tokom drugog tromjesečja. Navedena stopa rasta značajno se odrazila na kumulativ posmatranog perioda. U prvom polugodištu 2022. godine, navedeni prihodi iznosili su oko 303 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine isti su veći za skromnih 1,9% g/g.

Carine. Neto prihodi od carinskih dažbina za prvih pola godine su iznosili oko 190 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine veći su za oko 32,8%. Visoka stopa rasta prihoda od carina dijelom je posljedica niske osnovice iz prethodne godine, ali se može povezati i sa rastom cijena proizvoda na inostranim tržištima koji se uvoze u Bosnu i Hercegovinu (energenti, sirovine, hrana i druge robe). S obzirom da su prihodi od carina usko povezani sa uvozom, rast uvoza je donio i rast prihoda od carina.

Raspoređeni prihodi. U prvoj polovini godine, ukupni prihodi od indirektnih poreza raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 4,7 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 190 miliona KM, minimalne rezerve (povrati) u iznosu od oko 996 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 384 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 3,1 milijarde KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima.⁴⁰ Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 1,9 milijardi KM (za servis vanjskog duga oko 230 miliona KM), Republici Srpskoj oko 1,1 milijardu KM (za servis vanjskog duga oko 109 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 110 miliona KM (za servis vanjskog duga 3,6 miliona KM). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su manja za 8,4%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga veća za 21,2%. Udio raspoređenih sredstava prema Institucijama Bosne i Hercegovine se nije mijenjao zbog primjene privremenog finansiranja (0,4%).

Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-24/22 od 22.03.2022. godine, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za period april-jun 2022. godine, i isti iznose: FBiH 63,01%, RS 33,44% i Brčko Distrikt BiH 3,55%.

Poglavlje 3: Prihodi budžeta Grada Bosanska Krupa

PROCJENA PRIHODA BUDŽETA

Strukturu javnih prihoda Budžeta Grada Bosanska Krupa čine:

- prihodi po osnovu indirektnih poreza,
- prihodi po osnovu direktnih poreza i to
 - porez na dobit,
 - porez na dohodak
- neporeznih prihoda u vidu :
 - prihoda od poduzetničke aktivnost i imovine
 - naknade i takse
 - novčane kazne
 - posebne naknade koje se ostvaruju, prikupljaju i raspoređuju prema važećim zakonskim propisima na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine
 - vlastiti prihodi budžetskih korisnika
- tekući i kapitalni transfer i donacije

Prihodi od indirektnih poreza

Kriteriji i procentualni odnosi raspodjele javnih prihoda unutar Federacije Bosne i Hercegovine su određeni Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22).

Projekcije prihoda od indirektnih poreza rađene su u skladu sa planom ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu, preuzetim od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu UO UIO (OMA). Iste se temelje na tekućim trendovima naplate prihoda, kao i predviđanjima kretanja makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) iz marta 2023. godine.

Tabela : Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa u KM

	2023	2024	2025	2026
Unsko Sanski kanton	212.116.169	233.603.024	258.724.884	279.850.525
Kantonalni budžet	177.865.047	196.417.260	218.135.134	235.946.504
Općinski/gradski budžeti	34.251.122	37.185.764	40.589.750	43.904.021
Grad Bosanska Krupa	3.276.635	3.557.378	3.883.020	4.200.080

Bruto naplata prihoda od indirektnih poreza za kanton planira se za 2024. godinu u iznosu od 233.603.024 KM, što je za oko 9% veće u odnosu na plan u 2023. godini, od toga kantonalnom budžetu pripada 196.417.260 KM i Općinski/gradski budžet 37.185.764 KM.

Projekcije prihoda za 2024. godinu za Grad Bosanska Krupa iznose 3.557.378 KM, što je za oko 8% veće u odnosu na plan 2023. godine.

Prihodi od direktnih poreza

Prihodi po ovom osnovu na nivou Bosne i Hercegovine, tokom posmatranog perioda, su ostvarili povećanje od oko 35,6% u poređenju sa istim periodom 2021. godine. U posmatranom periodu po osnovu direktnih poreza ukupno je naplaćeno oko 1,0 milijarde KM. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dobit. Stopa rasta prihoda od poreza na dobit je značajno uvećana (55,6% g/g), posebno posljednjih mjeseci. Međutim, nominalno posmatrano uvećanje iznosi 195,1 milion KM. Na spomenuti rast uticali su ostvareni prihodi od poreza na dobit banaka, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, kao i organizovanja igara na sreću. Na visoku stopu rasta ovih prihoda svakako je uticao i bazni efekat iz prethodne godine (negativne i niske stope rasta zbog uticaja pandemije), ali i uplatu ovog poreza prema prijavi koju su obveznici dužni podnijeti do 31.03.godine. Prihodi od poreza na dohodak bilježe stopu rasta od oko 18,5% g/g, kao rezultat rasta prihoda od poreza na dohodak na lična primanja, kao i obavljanja samostalne djelatnosti. Na kretanje ove kategorije prihoda svakako su se odrazile i mjere entitetskih vlada iz domena povećanja plata.

Služba za finansije Jedinственог gradskog organa uprave Grada Bosanska Krupa je projekciju prihoda od direktnih poreza u DOB-u za 2024.-2026. godinu uradila na bazi ostvarenih prihoda u 2022.godini, procijenjenih prihoda za 2023.godinu i projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza kantona, gradova i općina dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija.

Porez na dohodak

Plan prihoda po osnovu poreza na dohodak također je rađen na bazi historijskog trenda ostvarenja i procijenanom toku makroekonomskih indikatora za srednjoročni period. Plan prihoda po osnovu poreza na dohodak za nivo općina/gradova rađen prema minimalnom koeficijentu propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22). Rast broja zaposlenih, uz značajno visok rast prosječne plate, tokom 2022. godine rezultirao je značajno visokom naplatom prihoda od poreza na dohodak, te obaveznih socijalnih doprinosa. Prateći makroekonomske prognoze vezane za tržište rada i u periodu 2024-2026. godina očekivan je stabilan nastavak rasta ovih prihoda.

Tabela: Prihodi od poreza na dohodak

u KM

Vrsta prihoda	Projekcije			
	2023	2024	2025	2026
Ukupno porez na dohodak	41.993.836	46.967.400	52.409.362	58.612.550
Kantonalni budžet	27.522.760	30.782.434	34.349.096	38.414.665
Općinski/gradski budžeti	14.471.076	16.184.966	18.060.266	20.197.885

Procjena prihoda budžeta Grada Bosanska Krupa

Služba za finansije je prilikom procjene prihoda od indirektnih i direktnih poreza za sljedeću budžetsku godinu i naredne dvije godine u izradi ovog dokumenta koristilo dostavljene projekcije od strane Ministarstva finansija (dopis broj: 04-11-1330/2023 od 25.05.2023.g.), prema osnovnom scenariju preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje. Kada su u pitanju projekcije ostalih poreznih i neporeznih

prihoda, Služba za finansije je koristila ostvarenje prihoda za pet mjeseci 2023. godini, kao i ostvarenju prihoda u proteklom periodu 2022. godine.

Strukturu javnih prihoda Budžeta Grada Bosanska Krupa čine: prihodi po osnovu indirektnih poreza, porez na dobit, porez na dohodak, porez na imovinu, zaostali prihodi od poreza, tekući transferi i donacije, kapitalni transferi, te neporezni prihodi u vidu prihoda od poduzetničkih aktivnosti i imovine, naknada, taksi, novčanih kazni i drugih prihoda koji se ostvaruju, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji FBiH.

U prognoziranju prihoda posebno mjesto zauzima planiranje i očekivani priliv prihoda od indirektnih poreza (PDV i prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji cesta).

Tabela: Projecirani prihodi za trogodišni period 2024.-2026. godine

		u mil.KM				
Vrsta prihoda	Naziv prihoda	Ostvareno 2022	Plan 2023	Projekcija		
		2024	2025	2026		
	I. Porezni prihodi	5,920	5,937	6,190	6,707	7,283
714	Porezi na imovinu	0,745	0,806	0,810	0,866	0,974
716	Porez na dohodak	1,092	1,112	1,223	1,348	1,489
717	Prihodi od indirektnih poreza	4,083	4,019	4,157	4,493	4,820
	II. Neporezni prihodi	3,436	4,987	4,392	4,270	4,939
721	Prihodi od poduzetničkih akt. i imovine	0,042	0,104	0,107	0,114	0,128
722	Naknade i takse, vlastiti prihodi	3,390	4,878	4,280	4,150	4,804
723	Novčane kazne	0,004	0,005	0,005	0,006	0,007
	III. Tekući transferi	0,533	0,544	0,367	0,380	0,390
731	Tekući transferi iz inostranstva	0,138	0,144	0,000	0,000	0,000
732	Tekući transferi	0,290	0,281	0,250	0,260	0,265
733	Donacije	0,105	0,119	0,117	0,120	0,125
	IV. Kapitalni transferi	1,679	5,013	2,618	2,657	1,951
741	Kapitalni transferi od inostranih vlada	0,140	0,455	0,000	0,000	0,000
742	Kapitalni transferi	1,539	4,558	2,618	2,657	1,951
	UKUPNO PRIHODI (I+II+III+IV)	11,568	16,481	13,567	14,014	14,563
81	KAPITALNI PRIMICI	0,239	0,000	0,100	0,100	0,100
811	od prodaje stalnih sredstva	0,239	0,000	0,000	0,000	0,000
813	od finansijske imovine	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
814	od dugoročnog zaduživanja	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
815	od kratkoročnog zaduživanja	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI	11,807	16,481	13,667	14,114	14,663
	Neutrošena sredstva od primtaka od prodaje zemljišta i zgrada i neutrošena sredstva iz prethodne godine	0,474	1,147	0,800	0,900	1,000
	UKUPNO BUDŽET	12,281	17,628	14,467	15,014	15,663

Napomena: zaostale obaveze na osnovu poreza na promet dobara i usluga i prihod od indirektnih poreza - dc uključen je u iznos poreznih prihoda u okviru vrste prihoda 717

Projekcija ukupnih prihoda i primitaka u 2024. godini iznosi 14,467 mil. KM što je u odnosu na Budžet 2023. godine manje za oko 18% ili u apsolutnom iznosu za 3,161 mil KM.

Posebnu pažnju pri planiranju budžeta za 2024. godinu treba obratiti na rashodovnu stranu koja je u principu uvijek veća, jer su obaveze utvrđene zakonima daleko veće od prihodovne strane tj. realnih mogućnosti izvršenja prihoda.

Prihodi od indirektnih poreza

U Budžet Grada Bosanska Krupa prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda od indirektnih poreza uplaćuje se dio poreza na dodanu vrijednost (PDV), dio poreza koji pripada Direkciji cesta i dio poreza za finansiranje autocesta u FBiH, a uplaćuje se prema zakonom određenim kriterijima jedinicama lokalne samouprave. Najznačajniji u ovoj grupi prihoda je prihod od PDV-a, koji je u DOB-u planiran u skladu sa projekcijama prihoda za jedinice lokalne samouprave, koje je izradilo Federalno ministarstvo finansija na osnovu informacija dobijenih od strane Uprave za indirektno oporezivanje. Gradu Bosanska Krupa su projicirani prihodi od poreza na dodanu vrijednost (PDV) u iznosu od 3.557.378 KM za 2024. godinu, za 2025. godinu 3.883.020 KM te u iznosu od 4.200.080 KM za 2026. godinu. Što se tiče projekcije prihoda od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji za ceste, isti su projicirani u iznosu od 600.000 KM za 2024. godinu, za 2025. godinu u iznosu od 610.000 KM, te u iznosu od 620.000 KM za 2026. godinu.

Porez na imovinu čine porez na imovinu od fizičkih i pravnih lica, porez na imovinu za motorna vozila, porez na nasljeđa i poklone, te porez na promet nepokretnosti i prava. Ove poreze ne tretira Zakon o porezu na dohodak, a ocjena istih je izvršena u skladu sa postojećim kantonalnim propisima, te na osnovu ostvarenja u prethodnom periodu. U skladu sa gore navedenim propisima, ova vrsta prihoda općinama/gradu pripada u 100 %-tnom iznosu. U 2024. godini se očekuje ostvarenje u iznosu od 810.000 KM, a u naredne dvije godine se očekuje blagi porast.

Projekcija **prihoda od poreza na dohodak** u kontekstu Zakona o porezu na dohodak čija je primjena započela od 01.01.2009. godine, urađena je u skladu sa projekcijama dobijenih od strane viših nivoa vlasti.

U okviru reforme poreznog sistema u BiH donešen je i Zakon o porezu na dohodak („Službene novine FBiH“ broj 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13), s kojim je regulisano oporezivanje dohotka fizičkih lica, a zamjenio je dosadašnji neujednačeni način oporezivanja ovih prihoda na osnovu Federalnih propisa (Zakon o porezu na plaću „Službene novine FBiH“ broj 26/96, 27/97, 12/98, 29/00, 54/00, 16/01, 7/02, 27/02 i 6/04), te Kantonalnih propisa (Zakon o porezima USK-a „Službeni glasnik USK-a“ broj 9/99, 8/00 i 3/07) i time se napravio još jedan korak prema modernizaciji porezne politike i uspostavljanja jedinstvenog prostora BiH.

Ova vrsta prihoda planirana je u 2024. godini u iznosu od 1.223.000 KM, u 2025. godini 1.348.000 KM a u 2026. godini u iznosu od 1.489.000 KM, a na osnovu projekcije dobijene sa viših nivoa vlasti koja predviđa rast ostvarenja ove vrste prihoda u narednim godinama.

Projekcije za 2024. godinu zasnovane su na izvršenju prihoda po osnovu poreza na dohodak u periodu januar - maj 2023. godine i očekivanom planu ostvarenja do kraja godine. Osnov projekcije za period 2025-2026. godina je historijski trend naplate ovih prihoda i predviđanja

kretanja makroekonomskih pokazatelja u navedenim periodima ne uključujući moguće izmjene zakona u ovoj oblasti.

Neporezni prihodi

Neporezne prihode čine prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine, naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga i novčane kazne. Ovi prihodi imaju visoko učešće u ukupnim budžetskim prihodima.

U neporeznim prihodima najveće učešće imaju ***naknade i takse, i prihodi od pružanja javnih usluga***, tj. gradske administrativne takse, naknada za uređenje građevinskog zemljišta, gradske komunalne takse, komunalne naknade, naknada za zauzimanje javnih površina, naknada na osnovu prirodnih pogodnosti – renta, naknada za zakup poslovnih prostorija i dr.

U okviru grupe prihoda po osnovu naknada i taksa i prihoda od pružanja javnih usluga, planirani su i vlastiti prihodi budžetskih korisnika, te posebne naknade u koje se ubrajaju: naknade za korištenje državnih šuma, vodne naknade, naknade za upotrebu cesta i posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda.

Posmatrajući izvršenje neporeznih prihoda za pet mjeseci tekuće godine, uočava se stopa izvršenja od oko 27% u odnosu na planirani iznos. Očekivani ukupni iznos prikupljenih neporeznih prihoda u 2023. godini iznosi 4.986.763 KM. Projekcija ostvarenja neporeznih prihoda za period 2024.- 2026. godinu bilježi blago smanje/povećanje u odnosu na projekciju ostvarenja u 2023. godini.

Tekući i kapitalni transferi (grantovi i donacije)

Tekući i kapitalni transferi u 2022. godini su imali izvršenje u ukupnom iznosu od 2.212.068 KM. Obzirom da je ova grupa prihoda nestabilna i neizvjesna projeciranje za naredne godine je nepouzdanost vršiti na osnovu izvršenja prethodnih godina.

U budžetu Grada Bosanska Krupa za 2023. godinu po osnovu primljenih tekućih i kapitalnih transfera planirana su sredstva u ukupnom iznosu od 5.556.905 KM. Projekcija tekućih i kapitalnih transfera za period 2024. - 2026. godinu planirana je na osnovu projekcije nadležnih službi, a odnose se na projekte koji se prenose i u naredne dvije godine. Visina tekućih i kapitalnih transfera u 2024. godini, projicira se na iznos od 2.985.000 KM, a odnosi se na tekuće i kapitalne transfere od Federacije i kantona, primljene donacije, te transfere za projekte iz ekoloških naknada.

Rizici po projekcije prihoda

Rizici ostvarenja projiciranih prihoda mogu biti:

- veće usporavanje predviđenog ekonomskog rasta,
- nepredviđene promjene poreznih politika (odsustvo stabilnih koeficijenata raspodjele indirektnih poreza i nepredviđene promjene istih i dr.);
- makroekonomske pretpostavke;
- promjena nivoa zaduženosti Federalnog budžeta (otplate vanjskog duga FBiH);
- razvoj drugih događaja (efikasnost porezne uprave u kontroli naplate javnih prihoda, mogućnost elementarne nepogode).

Projekcije prihoda su usko vezane za privredni rast. Jedan od rizika odnosi se na makroekonomske pretpostavke, koje će u mnogome ovisiti od uticaja vanjskih faktora, prevashodno rasta cijene nafte na svjetskom tržištu i povratnog uticaja na inflatorna kretanja

zbog krize uzrokovane virusom korona i najnovijih dešavanja u odnosima između Rusije i Ukrajine.

Ukoliko su rast i drugi makroekonomski pokazatelji ispod procenjenog nivoa imat će za posledicu drugačija kretanja projekcije prihoda u smislu kontinuiranog nadzora poreznih obveznika u dijelu izmirenja obaveza.

Veliki uticaj i rizik za stabilne projekcije prihoda za neredni period predstavlja vanjski dug FBiH, jer je Zakonom o poripadnosti javnih prihoda u FBiH predviđeno da se iz sredstava PDV-a, koja se sa JRT dodijele za finansiranje Federacije, kantona, općina i Direkcije cesta, prvo izvrši otplata vanjskog duga Federacije, te se onda vrši raspodjela ostatka sredstava na ostale korisnike.

Administracija poreznog sistema predstavlja rizik i po projekcije prihoda. Porezni prihodi zavise od unapređenja usklađenosti BiH Institucija i entiteta s jedne strane i svih nivoa vlasti unutar Federacije BiH, pogotovu kad su u pitanju prognoze prihoda od indirektnih poreza.

Projekcije su rađene pod pretpostavkom da neće doći do prenosa nadležnosti između jedinica lokalne samouprave i drugih nivoa vlasti, kao i zakonskih promjena u oblasti indirektnog oporezivanja.

Poglavlje 4. Struktura potrošnje u javnom sektoru

U ovom poglavlju je opisana politika javnih rashoda i dat kratak pregled ključne problematike vezane za oblasti upravljanja resursima javnog sektora. Data je analiza strukture javnih rashoda po glavnim ekonomskim stavkama i trendovi njihovih kretanja tokom protekle dvije godine. Ova analiza je važan element procesa srednjoročnog planiranja budžeta jer daje kontekst i osnovu za izradu planova budžetske potrošnje i gornjih granica rashoda. U skladu sa planiranim okvirom raspoloživih sredstava i prihvaćenom politikom javnih rashoda, u ovom poglavlju date su preporuke o strukturi budžetske potrošnje za naredni trogodišnji period po glavnim ekonomskim stavkama. S tim u vezi, detaljno su razmotrene pojedine kategorije troškova, uključujući plaće i naknade, materijalne troškove, transfere i kapitalnu potrošnju unutar budžeta Grada Bosanska Krupa. Kao i prethodnih godina, planiranje budžeta će se oslanjati na načela stabilizacijskog djelovanja fiskalne politike kroz smanjenje javne potrošnje. Grad Bosanska Krupa je čvrsto opredijeljen za nastavak provođenja mjera štednje javne potrošnje u periodu 2024.- 2026.godine, čiji je osnovni cilj održavanje stabilnog fiskalnog sistema, održavanje budžetske ravnoteže i kontrola javne potrošnje. Mjere štednje javne potrošnje će se nastaviti provoditi kao i u prethodnim godinama, kroz ograničavanje rasta tekućih rashoda, uz istovremeno nastojanje očuvanja socijalne pravednosti i zaštite najugroženijih grupa stanovništva i boračkih populacija, te osiguranje aktivnog doprinosa povećanju investicionih aktivnosti. Ovo uključuje veću kontrolu troškova materijala i usluga, restriktivno planiranje i veću kontrolu tekućih i kapitalnih transfera, kao i realno planiranje nabavke stalnih sredstava.

Pregled projekcije rashoda za 2024. – 2026. godinu, data je u slijedećem tabelarnom pregledu:

		Ostvareno	Plan	Projekcije		
		2022	2023	2024	2025	2026
mil. KM		2	3	5	7	9
A	RASHODI (I+II+III+IV+V)	8,024	10,745	9,875	10,624	11,182
I	Ukupni troškovi plata i naknada zaposlenih (1+2+3)	3,432	4,070	4,404	4,536	4,671
1	Plate i naknade zaposlenih	2,682	3,262	3,510	3,615	3,723
2	Naknade zaposlenih	0,451	0,461	0,525	0,541	0,557
3	Doprinos poslodavca	0,299	0,347	0,369	0,380	0,391
II	Izdaci za materijal i usluge	1,466	2,458	2,684	2,996	3,135
III	Transferi (1+2+3+4+5)	2,028	2,190	2,065	2,290	2,540
1	Transfer drugim nivoima vlasti	0,604	0,587	0,598	0,616	0,630
2	Transferi pojedincima	0,401	0,607	0,423	0,520	0,560
3	Grantovi neprofitnim organizacijama	0,339	0,254	0,265	0,295	0,390
4	Subvencije JP	0,299	0,265	0,290	0,299	0,310
5	Ostali transferi	0,385	0,477	0,489	0,560	0,650
IV	Kapitalni grantovi	1,074	2,012	0,715	0,800	0,850
V	Izdaci za kamate	0,024	0,015	0,007	0,002	0,001
B	Kapitalni izdaci (1+2+3)	3,713	6,790	4,532	4,320	4,391
1	Nabavka stalnih sredstava	3,241	6,496	4,298	4,252	4,379
2	Izdaci za financijsku imovinu	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
3	Izdaci za otplatu duga	0,472	0,294	0,234	0,068	0,012
C	SVEUKUPNO (A+B)	11,737	17,535	14,407	14,944	15,588
	prenijete obaveze	0,205	0,041	0,000	0,000	0,000
D	budžetska rezerva	0,000	0,052	0,060	0,070	0,075
C+D	UKUPNI RASHODI, IZDACI I OBAVEZE	11,942	17,628	14,467	15,014	15,663

Rashodi po funkcionalnoj klasifikaciji za period 2024. -2026. godina

	Izvršenje	Plan		Projekcije	
Sektor/funkcija	2022	2023	2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6
UKUPNI RASHODI	11,737	17,628	14,467	15,014	15,663
Opšte javne usluge	2,043	4,730	2,860	3,091	3,253
01 Opšte javne usluge	2,043	4,730	2,860	3,091	3,253
02 Odbrana	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
022 civilna odbrana	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
03 Javni red i sigurnost	0,738	0,535	0,539	0,554	0,571
031 policijske usluge	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
032 usluge protivpožarne zaštite	0,624	0,386	0,390	0,401	0,413
033 sudovi	0,112	0,149	0,163	0,162	0,166
036 Javni red i sigurnost n.k.	0,002	0,000	0,000	0,000	0,000
04 Ekonomski poslovi	4,366	4,269	3,958	4,019	4,186

041 opći ek., kom. I pos.po pitanju rada	0,219	0,054	0,057	0,059	0,061
042 Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	0,512	0,400	0,420	0,433	0,446
043 gorivo i energija	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
044 rudarstvo i mineralni resursi	0,550	0,000	0,000	0,000	0,000
045/046 transport i komunikacije	2,814	2,446	2,105	2,110	2,220
047 Ostale industrije	0,261	1,369	1,376	1,417	1,459
049 Ekonomski poslovi n.k.	0,010	0,000	0,000	0,000	0,000
05 Zaštita životne sredine	0,795	0,650	0,660	0,681	0,702
051 upravljanje otpadom	0,671	0,521	0,525	0,541	0,557
052 upravljanje otpadnim vodama	0,083	0,012	0,015	0,016	0,017
056 zaštita životne sredine n.k.	0,041	0,117	0,120	0,124	0,128
06 stambeni i zajednički poslovi	1,705	5,384	4,387	4,578	4,773
061 stambeni razvoj	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
062 razvoj zuajednice	1,084	4,679	2,672	2,812	2,954
063 vodosnabdjevanje	0,213	0,175	1,180	1,215	1,251
064 ulična rasvjeta	0,393	0,509	0,510	0,525	0,541
066 stambeni i zajednički poslovi n.k.	0,015	0,021	0,025	0,026	0,027
07 zdravstvo	0,006	0,000	0,000	0,000	0,000
073 bolničke usluge	0,001	0,000	0,000	0,000	0,000
076 Zdravstvo n.k.	0,006	0,000	0,000	0,000	0,000
08 rekreacija kultura i religija	1,406	1,260	1,249	1,288	1,326
081 usluge sporta i rekreacije	0,390	0,230	0,230	0,237	0,244
082 usluge kulture	0,666	0,706	0,710	0,731	0,753
083 usluge emitiranja i izdavaštva	0,287	0,265	0,269	0,277	0,285
084 Religijske i dr. zajedničke usl.	0,047	0,039	0,030	0,033	0,034
086 rekreacija,kultura i religija n.k.	0,016	0,020	0,010	0,010	0,010
09 obrazovanje	0,172	0,164	0,142	0,136	0,140
091 predškolsko i osn. Obrazovanje	0,006	0,000	0,000	0,000	0,000
092 srednje obrazovanje	0,074	0,063	0,041	0,045	0,046
094 visoko obrazovanje	0,092	0,100	0,100	0,090	0,093
098 obrazovanje n/k	0,000	0,001	0,001	0,001	0,001
10 socijalna zaštita	0,505	0,636	0,658	0,652	0,697
101 bolest i hendikepiranost	0,017	0,014	0,020	0,022	0,023
102 starost	0,009	0,014	0,017	0,020	0,021
103 nasljednici	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
104 porodica i djeca	0,041	0,044	0,050	0,060	0,063
105 nezaposlenost	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
106 stanovanje	0,011	0,011	0,011	0,010	0,010
107 socijalno isključenje n.k.	0,090	0,090	0,090	0,090	0,100
109 socijalna zaštita n/k	0,337	0,463	0,470	0,450	0,480
Ostala potrošnja					

Plate i naknade troškova zaposlenih

Planom budžeta za 2023. godinu na ime ukupnih troškova plata i naknada zaposlenih planirana su sredstva u ukupnom iznosu od 4.070.000 KM. Predviđena izdvajanja za bruto plaće, doprinose poslodavca i naknade troškova zaposlenih (naknade za prevoz sa posla i na posao, naknade za topli obrok tokom rada, regres za godišnji odmor, otpremnine zbog odlaska u penziju, pomoć u slučaju smrti i pomoć u slučaju ostalih bolesti) za 2024. godinu iznose ukupno 4.404.000 KM, za 2025. godinu 4.536.000 KM, a u narednoj godini planira se povećanje za oko

3%. U periodu 2024-2026. godine na ime troškova plata i naknada zaposlenih, planirana su sredstva za uposlenike Jedinstvenog gradskog organa uprave Grada Bosanska Krupa, Gradskog pravobranilaštva, JU Centar za socijalni rad i JU Centar za kulturu, obrazovanje i informisanje.

Za naredne dvije godine, postoji i određena nesigurnost u planiranju visine ove vrste izdataka, obzirom na neizvjesnost ostvarenja prihoda i prognoze broja zaposlenih.

Izdaci za materijal i usluge

Projekcija izdataka za materijal i usluge u 2024. godini se procjenjuje na iznos od 2.684.000 i u odnosu na planirani iznos u 2023. godini veći su za oko 9 %. Projekcija izdataka u 2025. godini iznosi 2.996.000 KM a u 2026. godini 3.135.000 KM. Pretpostavka ovakvoj procjeni izdataka za materijal i usluge jeste postojeći nivo potrošnje i postojeći nivo jediničnih cijena, po kojima su robe i usluge ugovorene i plaćene. Trenutna dešavanja u svijetu su doveli do značajnijeg povećanja cijena materijala i usluga što je uticalo na visinu planiranih sredstava za tu namjenu.

U ovu grupu izdataka su uključeni:

- izdaci za materijal i usluge koji se odnose na funkcionisanje rada Jedinstvenog gradskog organa uprave Grada Bosanska Krupa, Gradskog vijeća, Gradskog pravobranilaštva, JU Centar za socijalni rad i JU Centar za kulturu, obrazovanje i informisanje.
- izdaci za materijal i usluge koji se odnose na tekuće održavanje javnih dobara Grada Bosanska Krupa (rekonstrukcija i tekuće održavanje puteva, izdaci za usluge održavanja čistoće – javna higijena i zimska služba, izdaci za električnu energiju - javna rasvjeta, materijal i usluge održavanja javne rasvjete i drugo).

Tekući transferi (grantovi)

Ukupni izdaci za tekuće transfere u 2024. godini projekirani su na iznos od 2.065.000 KM i čine oko 15% ukupne planirane potrošnje u toj godini. Projekcija ukupnih izdataka po osnovu Tekućih transfera u naredne dvije godine planirana je uz povećanje oko 3 %. Planirani tekući transferi se uglavnom odnose na finansiranje aktivnosti iz oblasti socijalne problematike, kao što su jednokratne novčane pomoći, pomoć za socijalno ugrožene penzionere, pomoći članovima boračke populacije, sredstva za alternativni smještaj, subvencija za prevoz učenika, stipendije studentima, te grant za vjeru. Pored gore navedenih transfera, u okviru ovih izdataka planirane su naknade za volonterski rad, aktivnosti iz oblasti obrazovanja, aktivnosti u oblasti kulture, sporta, organizovanje kulturnih i sportskih manifestacija i aktivnosti, transferi udruženjima građana, transferi mjesnim zajednicama, podsticanje poljoprivredne proizvodnje, subvencije javnim i privatnim preduzećima i poduzetnicima, izvršenje sudskih presuda i dr. U srednjoročnom periodu, od ključne je važnosti, usvojiti restriktivnu praksu kod Tekućih transfera i uvesti obavezu za kvalitetnijim obrazloženjem kod podnošenja budžetskih zahtjeva.

Kapitalni transferi (grantovi)

Ukupni izdaci za kapitalne transfere se procjenjuje na iznos od 715.000 KM u 2024. godini, u 2025. godini na iznos od 800.000 KM i u 2026. godini na iznos od 850.000 KM. U grupi rashoda po osnovu kapitalnih transfera su planirani samo oni transferi gdje je izvjesno da su obezbijeđena sredstva za finansiranje i oni transferi koji su neophodni da se finansiraju sa minimalnim učešćem

sredstava iz budžeta, kao prioritet. Za ovu namjenu, planirana su sredstva za podršku započetih projekata, kao i investicije za nove projekte koji podržavaju obnovu i razvoj komunalne infrastrukture na području Grada Bosanska Krupa, sa jedne strane, kao i projekte od vitalnog interesa za razvoj društveno-ekonomskog života u cjelini, sa druge strane. U okviru navedenih izdataka planiraju se sredstva za projekat MEG – JKP 10. Juli, nadzor za izvođenje radova, podrška projektima i projekti prekogranične saradnje i međunarodnih organizacija. Za naredne dvije godine planirani kapitalni izdaci uglavnom se odnose na nastavak realizacije započetih projekata u 2024. godini.

Izdaci za kamate

Izdaci za kamate po osnovu kreditnog zaduženja planirani su u skladu sa otplatnim planom dugoročnog kreditnog zaduženja. U 2024. godini se planiraju u iznosu od 7.000 KM, dok se u naredne dvije godine taj iznos smanjuje. Navedeni izdaci se odnose na obavezu za kamate po osnovu realiziranog kredita za proširenje i unapređenje Poslovnih zona i kamate po osnovu kredita Europske investicijske banke (EIB) – za Projekat kanalizacija.

Kapitalni izdaci (nabavka stalnih sredstava)

Kapitalni izdaci odnose se na nabavku stalnih sredstava u 2024. godini i procjenjuju se na iznos od 4.298.000 KM. Planirani iznos Izdataka za nabavku stalnih sredstava odnosi se na izradu Prostorno planske dokumentacije i Regulacionih planova, izgradnju i opremanje sportske dvorane i sportskih terena, izgradnja nove javne rasvjete i zamjena postojećih rasvjetnih tijela javne rasvjete LED rasvjetom, ulaganja u putnu infrastrukturu, proširenje i unapređenje vodovodne i kanalizacione mreže, nabavku opreme i izradu projektne dokumentacije.

Izdaci za otplate dugova u 2024. godini su planirani u iznosu od 234.000 KM, dok se u 2025./2026. godini taj iznos smanjuje, u skladu sa otplatnim planom dugoročnog kreditnog zaduženja.

Poglavlje 5. Budžetski prioriteti za period 2024.-2026. godine

Osnovna funkcija DOB-a Grada Bosanska Krupa za period 2024.-2026. godine, je da pored osiguranja fiskalne discipline budžetskih korisnika osigura alokaciju budžetskih sredstava u skladu sa strateškim prioritetima Grada Bosanska Krupa.

Neophodno je nastaviti mjere štednje i smanjenje potrošnje iz gradskog budžeta, planirati za razdoblje 2024.-2026. godinu na većini glavnih kategorija rashoda, obzirom da je cilj izrade Dokumenta okvirnog budžeta kreiranje kvalitetnijeg strateškog osnova za srednjoročno planiranje budžeta i pripremu godišnjih budžeta, kroz povezivanje trogodišnjih projekcija rashoda sa utvrđenim srednjoročnim prioritetima grada.

Prijedlozi prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda iskazanih u tabelamom dijelu DOB-a za period 2024-2026. godine utvrđeni su na osnovu slijedećih elemenata:

- fiskalne politike Grada Bosanska Krupa i okvira raspoloživih sredstava
- dostavljenih finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika
- utvrđenim prioritetima Grada Bosanska Krupa

Tabela: Prioriteti budžetskih korisnika i početnih plafona budžetskih korisnika

Budžetski korisnik	Procjena na broja radnika	Budžetska alokacija za 2023.godinu	Procjena budžet. korisnika za 2024. godinu	Projekcija budžet. korisnika za 2025. godinu	Projekcija budžet. korisnika za 2026. godinu	Prijedlog Službe za finansije za 2024. godinu
1	2	3	4	5	6	4
Gradsko vijeće	-	388.494	467.595	398.507	409.562	467.595
Jedinstveni Gradski organ uprave Grada Bosanska Krupa	100	16.068.602	12.784.394	13.378.869	14.000.709	12.814.142
Gradsko pravobranilaštvo	3	149.151	163.098	161.893	166.550	133.350
JU Centar za kulturu, obrazovanje i informisanje	10	549.095	600.898	618.512	625.133	600.898
JU Centar za socijalni rad	9	472.508	451.268	455.932	460.706	451.268
UKUPNO	122	17.627.850	14.467.253	15.013.713	15.662.660	14.467.253

U naprijed navedenoj tabeli su dati pregledi budžetskih prioriteta koji istovremeno predstavljaju i plafone odnosno gornje granice potrošnje za budžet Grada Bosanska Krupa u 2024. godini. U okviru određenih iznosa, kao plafona po pojedinim budžetskim korisnicima će se detaljno razraditi potrošnja u okviru Plana budžeta za 2024. godinu.

U skladu sa članom 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 11/19, 99/19 i 25/22), nakon usvajanja od strane Gradonačelnika, ovaj dokument bit će objavljen na web stranici Grada Bosanska Krupa i dostavljen Gradskom vijeću kao informacija.

Broj: 07-11-1-5613/23

Dana: 27.06.2023. godine

GRADONAČELNIK
Halitović Armin